

REPORTAGE Help minima aan basisbehoeften

Er is veel schaamte als je schulden hebt

Als eigenaar van een goedlopende uitgeverij - Stip Media - heeft Alkmaarder Vincent van de Vrede (40) tegenwoordig geen klagen, maar hij heeft ook mindere tijden gekend, veel mindere.

Rob Bakker
rbakker@mediahuis.nl

„In 2012 ging het heel slecht. Daarom weet ik hoe het is om geen kant meer uit te kunnen. En net als veel mensen die in geldnood zijn gekomen was ik ook heel lang te trots om hulp te vragen. Er is veel schaamte als je schulden hebt. Ik had ook een soort tunnelvisie, een stemmetje in je hoofd dat zegt dat je er zelf wel weer uit komt, straks, later.”

Van de Vrede kwam er uiteindelijk uit, mede met hulp van de gemeente. Hij is er tot op de dag van vandaag dankbaar voor. „Dat ik het nu goed heb, is te denken aan de hulp van destijds.”

„Daarom voel ik ook de morele verplichting om iets terug te doen voor de maatschappij door mensen te steunen die in dezelfde situatie zitten als ik toen. Maar ik vind het vooral ook ontzettend fijn dat ik dit mag doen.”

Stichting

Dat doet Van de Vrede met zijn stichting Share2Day. De stichting helpt mensen die financieel aan de grond zitten aan goederen die ze echt nodig hebben om in de maatschappij te functioneren. Basisbehoeften. Zoals de opgeknapte tweedehands fietsen voor kinderen, waar Van de Vrede's stichting mee

Vincent van de Vrede tekent een samenwerkingsovereenkomst met Heleen Verkerk van Rataplan. RORY CEULEN

begon. Bij kringlooporganisatie Rataplan worden afdankertjes en 'weesfietsen' zodanig opgeknapt dat ze nog jaren mee kunnen. Van de Vrede neemt met zijn stichting de kosten op zich en schenkt ze aan kinderen uit de doelgroep.

„Ik ben in actie gekomen toen ik hoorde dat er in Alkmaar kinderen zijn die niet eens een fiets hebben om naar school te gaan. Ik kon mij dat niet voorstellen, maar het bleek wel degelijk zo te zijn. Een fiets is een basisbehoefte. We hebben zo in de afgelopen twee jaar zestig kinderen uit arme gezinnen aan een fiets kunnen helpen. Recent kreeg

ik bericht van Rataplan dat eind januari weer zestig fietsen aan een nieuwe groep kinderen uit arme gezinnen uitgereikt kunnen worden.”

Van de Vrede ontdekte tegelijk dat er nog veel meer te doen is. Fietsen voor volwassenen bijvoorbeeld. Voor het komend jaar liggen er al 140 aanvragen voor allerhande goederen waar dringende behoefte aan is. Spullen voor school, bijvoorbeeld zoals een laptop. Of mee kunnen met het schoolreisje van de basisschool.

„Ik weet dat daar potjes voor zijn. Maar het geld dat daarin zit bereikt vaak de mensen niet die het nodig hebben. Men weet de weg niet. Daar wil ik mensen bij gaan helpen. En als er daarna nog steeds basisbehoeften ontbreken, gaan we die ook proberen te financieren.”

Lastig

Van de Vrede hoopt op hulp van fondsen en sponsors. De samenwerking met Rataplan, de Voedselbank en de gemeente Alkmaar moet uitgebreid worden. „Voor de gemeente is het lastig. Die zit aan allerlei wettelijke bepalingen vast. Ze doen wat ze kunnen. Maar de bereikbaarheid van de potjes die voor minima bestaan zou beter kunnen. Daar kan ik bij helpen.”

„Ik zit minder aan procedures vast, het kan allemaal laagdrempelig en snel. Wat ik hoop is dat dit het maatschappelijk vliegwielt

wordt waardoor veel meer tegen de groei van de armoede in Alkmaar wordt gedaan.”

Met de ANWB heeft Van de Vrede contact over een nieuw project dat 'Elk kind een fiets' is gedoopt. De ANWB is daar partner in. „Het idee is om in iedere plaats een inleverpunt voor afgedankte fietsen te maken. Die worden daar opgeknapt en vervolgens weggegeven aan kinderen uit minimagezinnen.”

Van de Vrede heeft het gevoel dat er veel meer van die kinderen zijn dan in de gemeentelijke statistieken voorkomen. Daarom wil hij komend jaar onderzoek doen om de armoede in Alkmaar in kaart te brengen.

„De jongste officiële cijfers dateren van 2017. Het aantal huishoudens in armoede bedroeg toen ruim 5100, dat is iets meer dan tien procent van het totale aantal huishoudens. Volgens diezelfde cijfers groeien bijna 1800 jongeren tot 18 jaar op in armoede.”

„Op papier ziet het armoedebeleid van de gemeente er best goed uit. Maar de ervaring van mensen die ik spreek, bijvoorbeeld die van de Voedselbank, geeft een ander beeld. De gemeente is van goede wil. We hebben iedere maand met andere betrokken partijen contact met de gemeente over het armoedebeleid. Met het onderzoek hoop ik de gemeente aanbevelingen voor verbetering te kunnen doen.”

Veel meer Alkmaarders dan gedacht leven volgens Vincent van de Vrede van Share2Day in **armoede**.

Voedselbankdag in Alkmaar. Vrijwilligers stellen de pakketten samen.

JIFOTO.NL/JAN JONG

De buitenwereld weet van niets

Gescheiden, achtergelaten met vier kinderen - de oudste 20, de jongste 8 - en een schuld van rond de 20.000 euro. Alimentatie? Haar ex verstopt zich, ergens in een land buiten de Europese Unie. Al tijden niets meer van vernomen. De alimentatie kan daardoor niet worden uitbetaald.

Nog zeker vier jaar heeft ze nodig om de schulden af te betalen. Ze heeft een bewindvoerder. Het gezin moet ze draaiende zien te houden met een budget van 80 euro in de week.

Gelukkig is er nog de Voedselbank. Godzijdank heeft ze haar vriendinnen en haar ouders. „Zonder hulp van mijn ouders zou ik op de daklozenopvang aangewezen zijn en waren de kinderen bij de jeugdzorg beland.”

De Alkmaarse doet haar verhaal anoniem. Voor de kinderen vooral. Zij moeten zo min mogelijk last hebben van de situatie, hoe uitzichtloos die ook lijkt. Op hun scholen zit ze niet op de hoogte. In de straat houdt ze de schone schijn op. „Met ons is er niets aan de hand”. De buitenwereld wereld weet van niets. Dat wil ze graag zo houden. Alleen al het geven van uitleg lijkt haar te zwaar. Ook op 'Goh, wat erg' zit ze niet te wachten.

Woordenstroom

Haar verhaal doet ze aan de keukentafel. Eén lange woordenstroom. Haar jongste brengt af en

toe toilet papier om de tranen te drogen. Er zou meer begrip moeten zijn, denkt ze. Daarom doet ze haar verhaal. Ze is lang niet de enige, denkt ze.

Ze hoeft zich nergens voor te schamen. De weinige mensen die wel op de hoogte zijn, houden haar dat steeds maar weer voor. En toch kan ze het gevoel van schaamte niet te uitbannen.

„Wat mensen ook zeggen, ik voel dat ik gefaald heb. Waarom heb ik mijn ex niet doorgehad? Waarom ben ik zo naïef geweest? Hoe zijn mijn kinderen en ik in deze situatie beland?”

„Het leven van mijn kinderen en mijn ouders is door deze toestand ook heel anders geworden. Mijn vader was net met pensioen toen de ellende begon. Hij heeft zijn spaargeld opgeofferd om ons in het huis te kunnen laten wonen. Ik ben mijn ouders daar eeuwig dankbaar voor. Maar ik voel me ook daar schuldig over.”

Vier jaar geleden strandde haar huwelijk. Na 23 jaar. Het kwam uit het niets. Haar ex bleek al jaren een dubbelleven te leiden.

„Ik was in totale paniek. Eerst de scheiding, toen nog de puinhoop die hij achterliet. Hij bleek een schuld van 20.000 euro te hebben opgebouwd, die ik terug moest zien te betalen. Alimentatie betaalt hij domweg niet. Dat kan omdat hij zich schuil houdt in landen buiten de EU. Doordat hij geen adressen en gegevens achterlaat komt hij er mee weg. Ik denk dat hij het allemaal al lang van te vo-

ren heeft voorbereid.”

„Voor de scheiding had ik al geen werk meer. Ik had met een compagnon een transportbedrijf, maar door zware rugklachten moest ik dat opgeven. Ik ben tachtig tot honderd procent afgekeurd.”

„Laatst ben ik aangereden op het fietspad. Knieschijf verbrijzeld, stalen pennen in m'n been. Dat ging ontsteken. Constante pijn. Maar erger is dat het ook extra kosten met zich meebrengt. Je kunt het er niet bij hebben, maar het overkomt je. Uitgerekend nu.”

Eindeloos

„De kostenposten zijn eindeloos: de energierekening, de verzekeringen, de vervangingskosten als bijvoorbeeld de wasmachine kapot gaat. Voor de oudste twee moet ik

„Een bedankbriefje aan de Voedselbank. Meer kan ik niet doen

„Ik ben in actie gekomen toen ik hoorde dat er in Alkmaar kinderen zijn die niet eens een fiets hebben om naar school te gaan

Arm en eenzaam in De Mare

Met twee katten, zes ratten en vier cavia's woont de 38-jarige Michael Kippersluis in De Mare. Die huisdieren vormen een flinke kostenpost als je, zoals Michael, maar 45 euro in de week te besteden hebt. Maar wegdoen is wel het laatste waar hij aan denkt. „Mijn dieren zijn het enige dat ik heb. Zo ben ik nu eenmaal.”

Michael heeft een lichte verstandelijke beperking. Hij is moeilijk lerend. Daarnaast heeft hij een psychische aandoening, die hij over heeft gehouden aan nare gebeurtenissen in zijn jonge jaren. Hij woont al dik twintig jaar zelfstandig. Voor regulier werk is hij 80 tot 100 procent afgekeurd. Werkdruk kan hij niet aan.

Hij heeft een Wajong-uitkering (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten). Na een periode waarin hij veel schulden maakte kreeg hij een bewindvoerder toegewezen. Die heeft hij nog steeds. Hij is daar blij mee. Want hij weet van zichzelf dat hij niet met geld om kan gaan.

Michael draagt een donker verleden met zich mee. Z'n jeugd was verre van onbezorgd. Op z'n achtentiende stond hij op straat. Een familielid bood hem onderdak. Hij zwierf wat rond, logeerde bij vrienden tot hij in 2001 het flatje boven het winkelcentrum toegewezen kreeg.

Alcohol

Om z'n trauma's te verwerken en de eenzaamheid draaglijk te maken vluchtte Michael jarenlang in de alcohol. Het ging van kwaad tot erger, maar het lukte om uiteindelijk om zijn verslaving te stoppen.

„Een keer heb ik een gigantische

„Leuke dingen? Dat zit er gewoon niet in

terugval gehad, maar nu ben ik weer op de goede weg. Een vriendin die mij geregeld opzoekt stelde mij een ultimatum. Als ik de drank niet de deur uit deed zou zij nooit meer langskomen. Dat heeft mij gelukkig wel wakker geschud.”

Michaels weken lijken op elkaar. Tot donderdag scharrelt hij z'n voedsel bij elkaar door de allergoedkoopste spullen te kopen bij de supers in zijn omgeving. Donderdag is Voedselbankdag. Met het pakket hoopt hij het dan weer het weekend door te komen.

„Leuke dingen? Zit er gewoon niet in. Al jaren niet. Het komt er niet van. Ik zou met mijn broer graag een zelfverdedigingscursus doen. Maar dat kost honderd euro. Zo'n bedrag heb ik dus niet. Ook de Alkmaar Pas is ontoereikend. Het zwembad of de bioscoop zijn ook boven mijn budget.”

Extraatje

„In de tijd dat ik met een alcoholverslaving worstelde ben ik ook veel vrienden kwijtgeraakt. De eenzaamheid valt me zwaar. Tweede kerstdag krijg ik bezoek. We

Michael op het balkon van zijn flat in De Mare

MEDIAHUIS/ROB BAKKER

gaan gourmetten. Ik heb mijn bewindvoerder om een extraatje gevraagd, want zo iets is een flinke hap uit mijn budget.”

Michael zegt geen doel in zijn leven te hebben. Hij leeft bij de dag en hij leeft voor zijn dieren.

„Ik heb een tijdje op een zorgboerderij gewerkt, maar de werk-

druk was daar ook al te hoog. Misschien kan ik met een krantenwijkje mijn budget aanvullen. Ik wil binnenkort ook weer naar de dagbesteding. Voor de rest van de dagen ben ik hier, bij mijn huisdieren en mijn muziek. Gothic en hardcore-metal draai ik veel. Daar leef ik mij helemaal in uit.”

'Gelukkig is de Voedselbank er nog'

JIFOTO.NL/JAN JONG

schoolgeld en boekengeld betalen. Rond de 1900 euro per stuk. Via de bijzondere bijstand heb ik voor een van de kinderen een laptop vergeerd gekregen. Maar als je dat voor elkaar hebt, kom je voor de laptop voor het volgende kind niet meer in aanmerking. Dat is dan weer niet eerlijk. Heel leuk hoor, als een van de kinderen naar een partijtje mag. Naar buiten toe ben ik blij, maar vanbinnen ligt er een steen op mijn maag. Dan denk ik: 'Dan moet ik ook weer een cadeautje kopen'. Dat kan er eigenlijk niet van af. Zo is er altijd wel iets waarvan je wakker ligt. Het is permanente stress. Je krijgt geen rust, zelf ademhalen lijkt af en toe een strijd.”

Voorheen was geld geen probleem. „Altijd boodschappen bij de duurste supermarkt. Ik lette nau-

welijks op prijzen. Nu ga ik van de ene naar de andere supermarkt voor de aanbiedingen. Marktplaats struin ik af op zoek naar voordeeltjes. 'Kat overleden, kattenbakgrit en kattenvoer gratis af te halen': daar ga ik dan op af. Soms is er een mazzeltje. Laatst een cadeaubon van de Voedselbank. Vijfentwintig euro die ik mocht besteden bij Albert Heijn. Als een kind zo blij was ik daarmee.”

Dankbaar is ze voor de Voedselbank. „Het is wel vaak hetzelfde in die pakketten. Groente, brood, aardappels, groente in potten. Maar ik ben er blij mee. Zonder zou ik het niet redden. Daarom schrijf ik af en toe een briefje aan de Voedselbank. Gewoon om ze te bedanken. Ik wil dat ze weten dat ik dankbaar ben, meer kan ik niet doen.”